

✓ **จดหมาย**
ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔
ตามหลักสูตรกระทรวงศึกษาธิการ

372.6
 ศ 7979

N. S. S. S.

พิมพ์จำหน่ายที่ ไทยวัฒนาพานิช

คำแนะนำในการใช้แบบเรียนนี้

ตามประมวลการสอนแต่งจดหมายชั้นประถมปีที่ ๔
กระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดไว้กว้าง ๆ แต่สรุปใจความได้ว่า
เพียงมุ่งหมายให้นักเรียนรู้จักสรุปจดหมาย และเขียนจดหมาย
ง่าย ๆ ได้ ด้วยกิจธุระของนักเรียนเองเท่านั้น แบบเรียนแต่ง
จดหมายนี้จึงได้วางตัวอย่างไว้ครบถ้วน ตามที่หลักสูตรกำหนด
ไว้ คือ แต่งจดหมายระหว่างศิษย์กับครู แต่งจดหมายระหว่าง
เพื่อน และ แต่งจดหมายระหว่างญาติ ๆ ล ฯ ก็นับว่า
แบบฝึกหัดไว้ให้นักเรียนทำด้วย เพื่อจะได้เป็นผลสมบูรณ์แก่
การสอนการเรียนรู้

ผู้สอนจงเข้าใจไว้ด้วยว่า จะต้องสอนให้นักเรียนเข้าใจ
สรุปจดหมาย เป็นข้อสำคัญเบื้องต้น จะต้องสอนให้นักเรียน
เขียนจดหมายให้งดงามและเรียบร้อย เข้าแบบแผนเป็นอย่างดี
จะต้องสอนให้นักเรียนรู้จักคิดเขียนประโยคสั้น ๆ อันจะแต่ง
ลงเป็นจดหมาย ตามความต้องการของนักเรียน เช่น รู้จักใช้
คำสุภาพและอ่อนหวาน

การสอน ผู้สอนควรจัดให้นักเรียนได้เรียนกันเป็นหมู่ เช่น
หมู่หนึ่งเขียนจดหมายมา อีกหมู่หนึ่งช่วยกันเขียนตอบตามที่ผู้
สอนกำหนดเรื่องให้

(ข)

ผู้สอนต้องให้นักเรียน มีแบบเรียน แต่งจดหมายนี้คนละเล่ม ให้นักเรียนได้อ่านจนตลอด จะสอนคราวหนึ่งก็ให้อ่านส่วนหนึ่งก็ได้ อ่านและสังเกตดูรูปจดหมาย และการใช้ถ้อยคำ ให้นักเรียนคัดจดหมายในแบบเรียนนี้ ลงในสมุดให้เรียบร้อยไว้เสมอ คัดเป็นตัวอย่าง ระวังให้วางรูปจดหมาย และตัวหนังสือให้งดงามและบรรทัดเรียบร้อย เพียงคัดเท่านั้นก็นับว่าสอนแต่งจดหมายได้ส่วนหนึ่ง แล้วก็ให้ทำแบบฝึกหัด ซึ่งครูอาจสมมติบุคคลและเรื่องไปตามกาลเทศะ

ขอชี้ว่า การสอนแต่งจดหมาย จะให้ได้ผลดี ต้องให้นักเรียนคัดตัวอย่างจดหมายให้มาก คัดด้วยตัวบรรจงเสมอ ระวังอย่าให้เขียนผิดเป็นอันขาด

ผู้เรียบเรียง

เลขห้อง

214

372.6

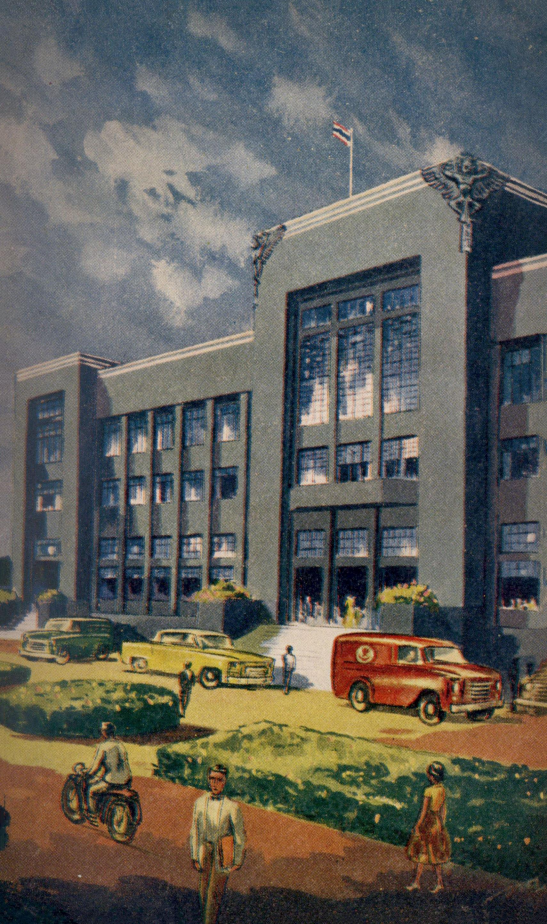
เลขหมู่

๖797๑

เลขทะเบียน

บัญชีเรื่อง

เรื่อง	หน้า
๑. จดหมายก่ออะไร	๑
๒. รูปและแบบจดหมาย	๔
๓. จดหมายระหว่างศิษย์กับครู	๕
๔. ซองจดหมาย	๕
๕. จดหมายระหว่างนักเรียนกับบิดามารดา	๑๕
๖. จดหมายระหว่างนักเรียนกับญาติผู้ใหญ่	๑๗
๗. จดหมายระหว่างนักเรียนกับพี่น้อง	๑๕
๘. การไปรษณีย์	๒๖
๙. จดหมายระหว่างเพื่อน	๒๓
๑๐. เขียนจดหมายแทนผู้ใหญ่	๓๒
๑๑. ตัวอย่างจดหมายแบบต่างๆ	๓๗
๑๒. เฉลยข้อสอบได้ประโยชน์ประถมบริบูรณ์	๕๔

จดหมายคืออะไร

จดหมายคือหนังสือที่บุคคลคนหนึ่ง เขียนไปถึงอีกคนหนึ่ง เพื่อบอกข้อความอะไรๆ เพื่อเล่าเรื่องอะไรๆ เพื่อขอร้องอะไรๆ เพื่อชี้แจงอะไรๆ หรือเพื่อให้ทำกิจธุระอะไรๆ ตามความต้องการของเจ้าของจดหมายก็ได้

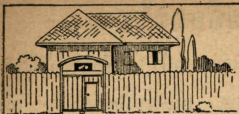
จดหมายเหมือนคนหนึ่ง พูดให้อีกคนหนึ่งฟัง อาจพูดถึงคนอื่นด้วยก็ได้ จึงจัดเป็นระเบียบของการใช้คำว่า ผู้พูด ผู้ฟัง และผู้ถูกพูดถึง เมื่อจะใช้คำชื่อ คำแทนชื่อ ต้องระวังใช้ให้ถูก

จดหมายจึงต้องใช้คำแทนชื่อ ผู้พูด ผู้ฟัง และผู้ถูกพูดถึง เท่ากับผู้พูดคือเจ้าของจดหมาย ผู้ฟังคือผู้รับจดหมายและผู้ถูกพูดถึง

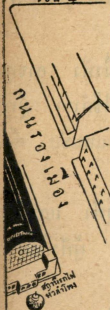
เมื่อจดหมายเป็นของบุคคลเช่นนี้ จึงมีระเบียบการวางรูปจดหมายให้งดงาม มีแบบจดหมาย ให้เขียนตัวหนังสือให้เรียบร้อย อ่านง่าย ใช้ถ้อยคำสุภาพ ใช้ถ้อยคำอ่อนหวาน ใช้ถ้อยคำด้วยความเคารพ เพื่อแสดงว่า เจ้าของจดหมายเป็นผู้ดี เป็นผู้มีระเบียบดี เป็นผู้มีความสะอาดเรียบร้อย และเป็นผู้ควรเคารพนับถือ

แบบจดหมายต่อไปนี้เป็นแบบ จดหมายส่วนตัว ซึ่งต่างกับ จดหมายราชการ อยู่บ้าง

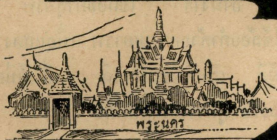

ซอย ๒

- 1 → บ้านเลขที่ ๕๐ ถนนรองเมือง
ซอย ๒
อำเภอปทุมวัน พระนคร
- 2 → วันที่ ๑๗ ตุลาคม พุทธศักราช ๒๔๙๑
- 3 → ข้าพเจ้า ดุสิต ประจักษ์นประภณี มีที่ ๒
- 4 → ผมไม่สบาย ไปนั้นขอตรวจ
หมอนอกว่าเป็นไข้จับสั่น ผมจึง
ต้องขอลาหยุดรักษาตัว ๓ วัน
- 5 → ขอแสดงความนับถือ
- 6 → อ.ช. สุชาติ วรรณกร

ตำบล ผู้เขียนจดหมาย หรือเจ้าของจดหมาย ต้อง
เขียนเลขที่บ้าน ตำบล อำเภอ จังหวัดที่อยู่ หรือที่ที่กำลัง
เขียนจดหมายลงไปให้ครบถ้วน เพื่อบอกให้ผู้รับจดหมาย
ทราบไว้ เมื่อผู้รับจดหมายจะตอบจดหมายมา จะได้จำ
หน้าของส่งมาถูกต้อง

วันเดือนปี ต้องเขียนวันเดือนปีด้วยเลขไทย ในเวลาที่
เขียนจดหมายนั้นลงไป เพื่อบอกให้ผู้รับจดหมายทราบไว้ และ
เพื่อให้เป็นหลักฐาน ซึ่งอาจมีกิจธุระอ้างอิงไปภายหลัง หรือ
เพื่อประโยชน์อื่นๆ อาจเขียนย่อๆ โดยไม่เขียนคำว่า วันที่
เดือน พ.ศ. ก็ได้ เช่น ๑๗ พฤษภาคม ๒๔๘๖ เท่านั้นก็ได้

คำขึ้นต้น เป็นคำพูดโดยเฉพาะตัวแก่ผู้รับจดหมาย คำ
ทั่วไปที่ใช้กันอยู่ก็คือ ถึง แจ้งความมายัง เป็นคำกลางๆ
ใช้ได้แก่บุคคลทั่วไป แต่เนื่องด้วยต้องการให้สุภาพ ต้องการ
ให้อ่อนหวาน ต้องการให้เป็นการเคารพ จึงใช้คำหลายอย่าง
เช่น คำนับ เรียนมายัง กราบเท้า ฯลฯ

คำลงท้าย เป็นคำพูดโดยเฉพาะตัวเหมือนกัน คำทั่วไป
ที่ใช้กันอยู่ก็คือ ขอแสดงความนับถือ ด้วยความเคารพ ฯลฯ
ทั้งนี้ แล้วแต่บุคคลที่เป็นเจ้าของจดหมาย และผู้รับจดหมาย
จะเป็นผู้ใหญ่ผู้น้อยกว่ากัน หรือจะมีความเกี่ยวพันกันเพียงไร

รูปและแบบจดหมาย

นักเรียนคงจะได้เคยเห็นจดหมายมาบ้างแล้ว แต่อาจจะ
ไม่ได้สังเกตว่า จดหมายมีรูปและแบบเป็นอย่างไร ขอให้ดูรูป
จดหมายข้างล่างนี้ และกำหนดจดจำแบบไว้ดังต่อไปนี้

ตำบล.....

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

.....(คำขึ้นต้น)

.....

.....

.....

.....

.....

.....(คำลงท้าย)

.....(ลงชื่อ)

อธิบาย รูปจดหมายวางบรรทัดงดงามอย่างนี้เสมอ เพื่อให้
อ่านได้ง่าย และเพื่อเขียนเนื้อเรื่องให้ชัดเจน เราต้องพยายาม
เขียนตัวอักษรให้งามดี เราต้องพยายามแต่งจดหมายให้ดี ที่แรก
ต้องจัดหากระดาษที่สะอาดเรียบร้อย ถ้าเป็นเศษกระดาษ ก็จง
พับตัดเสียให้เป็นรูปสี่เหลี่ยม อย่าใช้กระดาษสกปรกเป็นอันขาด

จดหมายระหว่างศิษย์กับครู

บ้านเลขที่ ๓๘ ถนนตลาด ตำบลปากน้ำ

จังหวัดสมุทรปราการ

๑๗ พฤษภาคม ๒๔๙๘

ท่านับ คุณครูประจำชั้นประถมปีที่ ๔

ด้วยวันนี้ บิดาของผม ท่านจะทำบุญเลี้ยงพระเวลา

เพล ท่านสั่งให้ผมหยุดการเรียน ๑ วัน เพื่อกอยรับใช้

เหตุฉะนั้น ผมขอลาหยุดการเรียน ๑ วัน คือวันนี้

ขอคุณครูโปรดอนุญาตให้ด้วย พรุ่งนี้ผมจะมาเรียนตามเคย

ขอแสดงความเคารพ

ด.ช. สถิต วงศ์สมุทร

อธิบาย จดหมายเช่นนี้ เขียนใจความเป็น ๒ ส่วน

คือบอกเหตุเสียก่อนส่วนหนึ่ง แล้วจึงแสดงคำขออีกส่วนหนึ่ง

เขียนลงเป็นย่อหน้าตามส่วน

บ้านเลขที่ ๓๖ ถนนนารายณ์ ฯ

ตำบลปากน้ำ จังหวัดสมุทรปราการ

๒๔ พฤษภาคม ๒๔๙๘

กำนันมายัง คุณครูประจำชั้นประถมปีที่ ๕

เช้าวัน^{นี้} พ่อผมตบขึ้นก็มีอาการกรั่นตัว และปวด
ศีรษะ บิดาของผมท่านว่า เป็นไข้จับสั่น จะต้องพาไปหา
หมอ และจะต้องลาพักการเรียนสัก ๓ วัน

เหตุ^{นี้} ผมขอลาป่วยมีกำหนด ๓ วัน นับตั้งแต่
วัน^{นี้}เป็นต้นไปจนถึงวันที่ ๒๖ เดือน^{นี้} ผมคงจะมาเรียน
ได้ตามเคย

ด้วยความเคารพ

ค.ช. สมพงศ์ สว่างวรรณ

อธิบาย ใจความในจดหมายเป็น ๒ ส่วน และได้แบ่ง
วางเป็นย่อหน้าไว้ ใจความที่จะกล่าว อาจอธิบายขยายความ
ออกไป เช่น บอกอาการป่วย อธิบายกำหนดนับวันป่วย
เป็นต้น

บ้านเลขที่ ๑๕๕ ถนนศรีอยุธยา

อำเภอคูสิต จังหวัดพระนคร

๑๕ พฤษภาคม ๒๔๘๘

เรียน คุณครูประจำชั้นประถมปีที่ ๔

ด้วยเมื่อวานนี้ ดิฉันวิ่งเล่นกับน้อง ทำได้ไปสะดุด
ก้อนหินล้มลง หัวเข่าแตก เข่าวันนี้แผลที่หัวเข่าอักเสบ
บวมและปวดมาก ไม่สามารถจะมาเรียนตามปกติได้

เพราะฉะนั้น ดิฉันขอลาหยุดโรงเรียน ๔ วัน นับ
ตั้งแต่วันที่ ๑๕ เดือนนี้ ถึงวันที่ ๒๒ เดือนนี้ เมื่อหาย
แล้วดิฉันจะมาเรียนตามเลข

ด้วยความเคารพ

ค.ญ. สุรีย์ จันทศรี

อธิบาย จดหมายนี้เป็นของเด็กหญิง ก็ใช้คำแทนชื่อ
ตามเพศหญิง เช่น ดิฉัน อฉัน หรือ เรียกชื่อของนักเรียน
ก็ได้ คำขึ้นต้นใช้ว่า เรียน เป็นคำธรรมดา อาจใช้คำว่า
กราบ หรือ คำนับ ก็ได้

เลขที่ ๗๓ ตลาดสะแกรัง

จังหวัดอุทัยธานี

๑๘ กันยายน ๒๔๙๖

เรียน คุณครูที่เคารพ

พอหยุดภาคเรียน ผมก็มาจังหวัดอุทัยธานีกับคุณป้า
ผมมาพักอยู่ที่ตลาดสะแกรัง ตลาดนี้ใหญ่โตมาก เป็นที่
ชุมนุมการค้าข่วมาก ผู้คนอยู่กันหนาแน่น

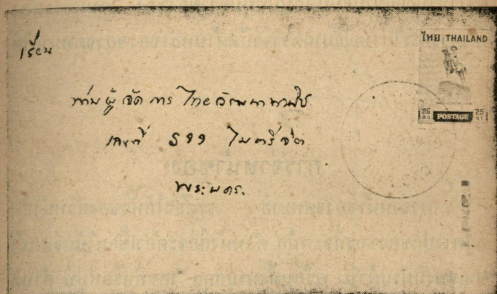
ผมจะพักอยู่อีกหลายวัน คุณป้าของผมอยากให้อยู่
กับท่านที่นี่ แต่ผมไม่สมัครใจ พอโรงเรียนจะเปิดเรียน
คุณป้าก็จะพากลับไป

ด้วยความเคารพยิ่ง

ด.ช. ประสงค์ ขรรขง

อธิบาย นักเรียนอาจเขียนจดหมายถึงครู โดยบอกเล่า
เรื่องอะไร ๆ บ้างก็ได้ ไม่เฉพาะแต่จะเขียนลาป่วย ลากิจธุระ
เท่านั้น

ซองจดหมาย

คำอธิบาย เมื่อนักเรียนจะส่งจดหมายถึงผู้ใด ตามมรรยาท
อันดีงาม นักเรียนจะต้องพับจดหมายนั้นให้เรียบร้อย สอดใส่
ลงในซอง ผนึกซอง จ่าหน้าซองแล้วจึงส่งไป ถ้าเป็นจดหมายที่
จะต้องส่งทางไปรษณีย์ จะต้องปิดดวงตราไปรษณีย์ให้ครบถ้วน

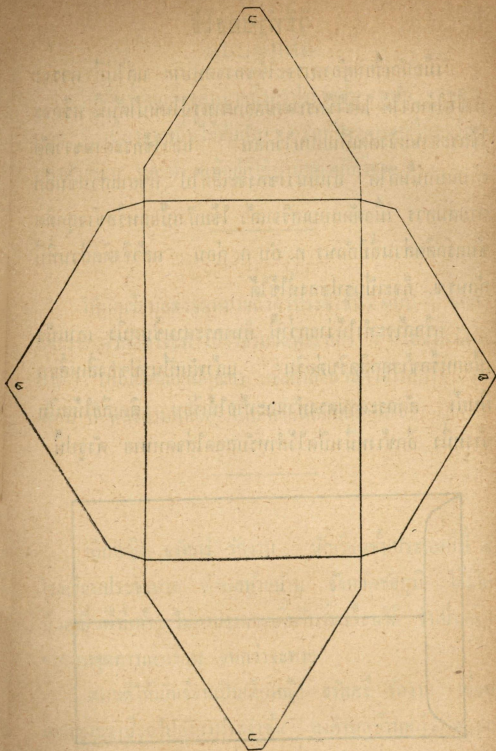
ตามอัตราคือ ภายใน ๒๐ กรัมแรกต่อ ๕๐ สตางค์ และทุก ๆ ๒๐ กรัมหลังหรือเศษของ ๒๐ กรัม ต่อ ๒๕ สตางค์ การปิดดวงตราไปรษณีย์เขานิยมปิดกันบนมุมขวาของซอง เว้นแต่จะต้องปิดดวงตราไปรษณีย์มากดวงจึงปิดด้านหลังของซองจดหมายได้

การจำหน่ายซอง

การจำหน่ายซองจดหมาย จะต้องให้หัวของตัวหนังสืออยู่ทางปากของซองที่จะผนึก ตัวหนังสือจะต้องเขียนให้แจ่มแจ้ง ชัดเจน มีนามผู้รับ พร้อมทั้งนามสกุล เลขที่หรือหมู่บ้าน ตำบล หรืออำเภอ และจังหวัดโดยละเอียด กระส่วนให้พอดีพองาม กับขนาดของซอง

๙ แสดมป	ชื่อ.....นามสกุล..... บ้านเลขที่.....ถนน..... อำเภอ..... จังหวัด.....

แบบซองจดหมาย

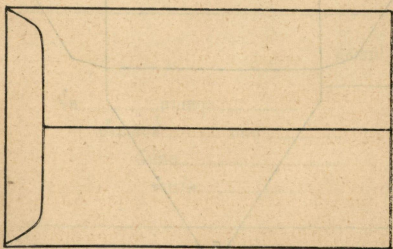

วิธีทำซองใช้

เมื่อนักเรียนต้องการจะใส่ซองจดหมาย แต่ไม่มี ภาชนะ
ทำขึ้นใช้เองได้ โดยใช้กระดาษลอกตามรูปในหน้าต้นนี้ หรือจะ
ใช้กระดาษแข็งตัดเป็นแบบไว้ก่อน แล้วใช้กระดาษขาวตัด
ตามแบบนั้นก็ได้ ถ้าเห็นว่าซองจะเล็กไป ก็ขยายส่วนขึ้นอีก
ตามสมควร เมื่อตัดแบบเสร็จแล้ว ใช้แบ่งเป็ยกหรือข้าวสุกติด
ชั้นแรกติดส่วนที่มีอักษร ก. กับ ก. ก่อน แล้วจึงติดส่วนที่มี
อักษรข. ก็จะเป็นรูปซองที่ใช้ได้

หรือถ้าจะทำให้ง่ายกว่านี้ ก็หากระดาษชั้นหนึ่ง เอาแบ่ง
เป็ยกหรือข้าวสุกติดริมต่อริม แล้วพับเป็นรูปซองสี่เหลี่ยม
ผืนผ้า ตัดกระดาษตรงหัวและท้ายให้เรียบ ติดเสียให้สนิท
ข้างหนึ่ง อีกข้างหนึ่งเปิดไว้สำหรับสอดใส่จดหมาย ดังรูปนี้

แบบฝึกหัด

ให้นักเรียนแต่งจดหมายถึงครูประจำชั้น ๑ ฉบับ ขอลาป่วย เนื่องจากเป็นไข้จับสั่น วันที่ในจดหมายให้ลงวันที่ที่กำลังเขียน และตำบลที่อยู่ก็ใช้บ้านของนักเรียน

ให้นักเรียนแต่งจดหมายถึงครูประจำชั้น ๑ ฉบับ ขอลากิจธุระ ด้วยบิดาจะพาไปยังจังหวัดพระนคร (หรือจังหวัดใดก็ได้) เพื่อเยี่ยมเยียนคุณย่า ซึ่งกำลังป่วยด้วยโรคชรา วันเดือน ปี และตำบลที่อยู่ ให้นักเรียนสมมติเอาเอง

เด็กหญิง จรัสศรี รักงาม นักเรียนชั้นประถมปีที่ ๔ โรงเรียนประชาบาล ตำบลท้ายบ้าน จังหวัดชัยภูมิ ได้เกิดป่วยเป็นไข้ที่เท้า ไม่สามารถจะเดินไปโรงเรียนได้ จำเป็นต้องขอลาหยุดการเล่าเรียน จนกว่าจะหาย

สมมติให้นักเรียนเป็นเด็กหญิง จรัสศรี รักงาม เขียนจดหมายลาป่วยไปยังครูประจำชั้น ลงตำบลบ้านหมู่ ๑ ตำบลท้ายบ้าน จังหวัดชัยภูมิ และลงวันที่ ๑๕ มิถุนายน พ.ศ. ๒๔๘๖

เด็กชายธงไชย เมืองทอง ได้กลับไปเยี่ยมบ้านในคราว
ปิดเทอม ได้ทราบว่าครูประจำชั้น ชื่อ นายมงคล อยู่สบาย
อยู่บ้านเลขที่ ๑๓ ถนนสีลม จังหวัดพระนคร บัวยเป็นไข้

ให้นักเรียนเป็นเด็กชายธงไชย เมืองทอง อยู่บ้านเลขที่ ๕
ตำบลหัวรอ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา เขียนจดหมายมาถาม
อาการป่วย และบอกด้วยว่าจะมาเยี่ยมในสัปดาห์หน้า จดหมาย
ลงวันที่เอาเองตามสะดวก

เด็กหญิงมาลี จรรยางาม จะไปพักร้อนที่ศรีราชากับ
ผู้ปกครอง ในคราวปิดภาคเรียนปลายปี ผู้ปกครองใครจะชวน
นางสาวมารยาท ครูดี ครูประจำชั้นไปด้วย

ให้นักเรียนเป็นเด็กหญิงมาลี จรรยางาม เขียนจดหมาย
ชวน นางสาวมารยาท ครูดี ครูประจำชั้น ซึ่งอยู่บ้านเลขที่ ๓๒
ถนนพระราม ๔ จังหวัดพระนคร ไปเที่ยวด้วย จดหมายลง
วันที่ ๕ เมษายน พ.ศ. ๒๕๐๒ และใช้ตำบลบ้านของนักเรียน

จดหมายระหว่างนักเรียนกับบิดามารดา

เมื่อนักเรียนอยู่ห่างจากบิดามารดา ต้องเขียนจดหมายบอกเล่าอะไรๆ ให้ท่านทราบเสมอๆ จึงจะดี การเขียน-เขียนใจความเป็นส่วนเดียว ไม่ต้องกล่าวเหตุกล่าวผล ดังตัวอย่างต่อไปนี้

บ้านเลขที่ ๕๐ ข้างโรงเรียนประจำจังหวัด
จังหวัดสระบุรี

๑๔ ตุลาคม ๒๔๕๕

กราบเท้าคุณพ่อ ที่เคารพ

เมื่อวันอาทิตย์ที่แล้วมา คุณลุงได้พาผมไปเที่ยวพระพุทธบาท อำเภอหนองโดน จังหวัดสระบุรี รอยพระพุทธบาทนี้ยาวประมาณ ๑ เมตรครึ่ง กว้าง ๔๒ เซนติเมตร ลึก ๘ เซนติเมตร กำหนดเทศกาลนมัสการพระพุทธบาท และมีมหาชนไปชุมนุมกันมากในเดือนกุมภาพันธ์ และเดือนมีนาคม

ผมสบายดี มีความคิดถึงคุณพ่อคุณแม่และน้องเสมอด้วยความเคารพและรักยิ่ง

ค.ช. บุญ บรรเทังกุล

บ้านเลขที่ ๖ ถนนสุโขทัย

พระนคร

๑๔ มกราคม ๒๔๕๕

กราบเท้าคุณแม่ที่รักของลูก

ลูกอยู่กับคุณป้ามีความสุขสบายดี ลูกมีความคิดถึงคุณแม่และน้องๆ มาก ลูกขอขอบคุณคุณแม่ อยากให้คุณแม่มาหาลูก ลูกมีเรื่องจะปรึกษา เมื่อเรียนจบชั้นประถมปีที่ ๔ แล้ว คุณป้าแนะนำว่า ต่อไปลูกควรเรียนวิชาตัดเสื้อเป็นอาชีพ คุณแม่จะเห็นด้วยหรือไม่ จึงอยากปรึกษาคุณแม่ดู ลูกหวังว่าคุณแม่และคุณพ่อคงสบายดี

ขอแสดงความรักและเคารพยิ่ง

ด.ญ. บุญสม ชันสกุล

จดหมายระหว่างนักเรียนกับ ญาติผู้ใหญ่

นอกจากบิดามารดา นักเรียนยังมีญาติผู้ใหญ่ เช่น ลุง ป้า น้า อา ที่จะต้องเขียนจดหมายถึงท่านเป็นบางครั้งบางคราว การเขียนก็ลงใช้คำขึ้นต้น ลงท้าย เป็นแบบเดียวกับที่เขียนถึง บิดามารดานั่นเอง

บ้านเลขที่ ๘๓ ถนนสี่พระยา พระนคร

๑๐ สิงหาคม ๒๔๕๕

กราบเท้าคุณป้าที่เคารพ

ดิฉันสอบข้อได้คะแนนดี ถึงร้อยละ ๗๕ คุณพ่อพอ
ใจหนูมาก จึงจะอนุญาตให้หนูมาเที่ยวจังหวัดเพชรบุรี ใน
คราวหยุดภาคเรียน คุณป้าคงดีใจด้วย ดิฉันจะมาในราว
วันที่ ๒๗ เดือนนี้ ดิฉันจึงขอเรียนมาให้คุณป้าจะได้ทราบ
ล่วงหน้า

ด้วยความเคารพอย่างสูง

ค.ญ. ดารณี วรรณมณี

แบบฝึกหัด

เด็กหญิง สวงน รักชาติ บ้านเลขที่ ๑๐๑ ตำบลบางเมือง
จังหวัดนครปฐม มีพี่ชายชื่อ สมาน รักชาติ ซึ่งเป็นนักเรียน
ประจำอยู่ในโรงเรียนสตรีอักษร ถนนสี่พระยา พระนคร

เด็กหญิง สวงน รักชาติ เคยเรียนหนังสือสมบัติผู้ดีเมื่อ
อยู่ชั้นประถมปีที่ ๓ มาแล้ว แต่หนังสือได้หายไปเสีย มา

อยู่ชั้นประถมปีที่ ๔ ยังอยากอ่านอีก เพราะคิดว่าจะเป็น
ประโยชน์สืบไป เด็กหญิง สงวน รักษาติ จึงเขียนจดหมาย
ลงวันที่ ๘ มิถุนายน พ.ศ. ๒๔๕๘ ถึงพี่ชาย ขอให้หาหนังสือ
สมบัติผู้ดีส่งไปให้ ๑ เล่ม

สมมติให้นักเรียนเป็นเด็กหญิง สงวน รักษาติ เขียน
จดหมายตั้งใจความข้างต้นนี้

เมื่อวันที่ ๑๔ มิถุนายน พ.ศ. ๒๔๕๘ เด็กชายประครอง
ศิริลักษณ์ นักเรียนประถมปีที่ ๔ โรงเรียนประชาบาล ตำบล
จันทัก อำเภอสีคิ้ว จังหวัดนครราชสีมา ได้เขียนจดหมายถึง
พี่หญิง ซึ่งมาเรียนวิชาพยาบาลอยู่ ณ โรงพยาบาลกลาง พระนคร
มีใจความว่า คุณพ่อคุณแม่และญาติพี่น้องต่างสบายดี
ด้วยกันทุกคน เด็กชายประครอง สิริลักษณ์ เรียนได้คะแนนสูง
เสมอ บัดนี้อยากได้นั่งสี้อ่านเล่นบ้าง จะเป็นหนังสืออะไร
ก็ได้ ที่เหมาะแก่เขาจะอ่าน ขอให้พี่หาส่งมาให้ด้วย

สมมติให้นักเรียนเป็นเด็กชาย ประครอง สิริลักษณ์ เขียน
จดหมายตั้งใจความข้างต้น

สมมติให้นักเรียนเขียนจดหมายถึงลุง ซึ่งอยู่บ้านเลขที่ ๑๔
ตำบลท่าเรือจ้าง จังหวัดจันทบุรี ถามข่าวคราวว่าอยู่เย็นเป็นสุข
อย่างไร และขอความกรุณาขอให้ลุงชอ^๕กึ่ง^๕แห้ง และทุเรียนกวน
ส่งมาให้อย่างละ ๒ กิโลกรัม

ใช้ตำบลที่อยู่จริง ลงวันที่วันนี้ และสมมติว่าลุงชอ^๕
นายมานพ ชูวงศ์

จดหมายระหว่างนักเรียนกับพี่น้อง

การเขียนจดหมายระหว่างพี่และน้อง ไม่จำเป็นต้องยึดแบบคำขึ้นต้น—ลงท้าย ดังที่เขียนถึงญาติผู้ใหญ่ เพียงแต่เขียนให้สุภาพเรียบร้อย เช่น น้องเขียนถึงพี่ก็ใช้ว่า คำนำเรียน หรือใช้เพียงว่า คุณพี่ที่นับถือ ก็พอ

๔๖ ตำบลบางปิ้ง อำเภอเมือง

จังหวัดสมุทรปราการ

๑๗ สิงหาคม ๒๔๙๕

คำนำมายัง คุณพี่ที่นับถือ

ผมเรียนหนังสือวันจันทร์ เรื่องสังข์ทอง ตอนศึกลิมาบ้าง แล้วผมมาอ่านเองจนจบเล่ม ผมชอบตัวสังข์ทองมาก ผมทราบว่า เรื่องสังข์ทองตอนเลิกลูก หาลาหาน้องยังมีอีกเล่มหนึ่ง คุณพี่ช่วยหาซื้อส่งมาให้ผมด้วย ผมอยากอ่านให้จบเรื่อง

คุณพ่อคุณแม่อยู่สบายดี ต่างคิดถึงคุณพี่เสมอ

ด้วยความเคารพและรัก

ด.ช. ประถม สิทธิโชค

โรงเรียนประจำจังหวัดลพบุรี

๒๒ กันยายน ๒๔๙๕

คุณพิทเคารพ

การสอบไล่ของพี่ในปลายภาคนี้เป็นอย่างไรบ้างคะ
เมื่อพี่สอบเสร็จแล้ว เขียนจดหมายเล่าผลของการสอบให้
น้องทราบด้วย และอย่าลืมเขียนบอกวันกลับมาเยี่ยมบ้าน
เพื่อสะดวกในการไปรับพี่

สิ่งที่น้องต้องการ คือ หนังสือชุดธรรมชาตวิทยา
สำหรับชั้น ป. ๔ ซึ่งเป็นหนังสือใหม่ ๑ เล่ม หามาฝาก
น้องด้วย

สุดท้ายนี้ หวังว่าพี่คงสบายดี ส่วนทางบ้านสุขสบายดี
ทุกคน

ด้วยความรักและคิดถึง

จิราภา พรหมมาศ

แบบฝึกหัด

เด็กหญิง ฉลวย ขจรศิลป์ นักเรียนชั้นประถมปีที่ ๔
โรงเรียนคัตตรุณี จังหวัดฉะเชิงเทรา อยากอ่านหนังสือ เรื่อง
ไม่เป็นไรล้มเสียเถิด และออมไว้มือมัดสน ซึ่งเป็นแบบเรียน
สำหรับชั้นประถมปีที่ ๕ จึงเขียนจดหมายถึงพี่ชายชื่อ เฉลียว
ขจรศิลป์ ซึ่งมาเล่าเรียนในกรุงเทพฯ ให้ช่วยหาซื้อส่งไปให้
ตอนที่เขียนจดหมายบอกว่าที่บ้านเป็นสุขสบายดีทุกคน

สมมติให้นักเรียนเป็นเด็กหญิง ฉลวย ขจรศิลป์ เขียน
จดหมายถึงพี่ชาย ตามใจความข้างต้น ลง วัน เดือน ปี
ตามใจชอบ

เด็กชายกำแหง สมชาติ น้องชายนายกำจร สมชาติ ซึ่ง
ตั้งรกรากอยู่ที่ตลาดจันทบุรี เด็กชาย กำแหง สมชาติ มา
เล่าเรียนที่โรงเรียนวัดเทพศิรินทร์ กรุงเทพฯ

เด็กชาย กำแหง สมชาติ อยากได้ผลไม้ของจังหวัด
จันทบุรี คือ เงาะ และขนุน เพื่อเอามาถวายพระที่วัด
เทพศิรินทร์ และเพื่อเอามาแจกเพื่อนนักเรียนบ้าง ขอให้
พี่ชายส่งมาให้ทางเรือที่เดินระหว่างกรุงเทพฯ กับจันทบุรี จะ
ส่งมาเมื่อไร โปรดจดหมายบอกล่วงหน้าจะได้ไปรับที่ท่าเรือ

สมมติให้นักเรียนเป็นเด็กชาย กำแหง สมชาติ เขียน
จดหมายดังใจความข้างต้น ลงวันที่ ๑ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๔๕๘

บ้านเลขที่ ๑๓๘ ถนนราชดำเนินกลาง
จังหวัดพระนคร

๑๕ ตุลาคม ๒๔๙๕

น้องที่รักของพี่

ในหนังสือสมบัติผู้ดี บอกไว้ว่า ไม่เที่ยวขอยืมหรือหยิบ
ฉวยดูจดหมายของผู้อื่น ที่เจ้าของไม่มีประสงค์จะให้ดู ข่ม
ไม่เที่ยวขอหรือหยิบฉวยดูสมุดพก หรือสมุดรายงานบัญชี
ของผู้อื่น ซึ่งตนไม่มีธุระเกี่ยวข้องเป็นเจ้าหน้าที่

ข้อความที่บอกไว้นี้ ที่เห็นว่ามีมาก จึงคัดมาให้น้อง
จดจำไว้ จะได้เป็นผู้ดีโดยสมบูรณ์

คิดถึงน้องเสมอ

ด.ช. กำธร เกียรตินันท์

บ้านเลขที่ ๑๖๘ ถนนราชดำเนินกลาง
จังหวัดพระนคร

๑๔ ตุลาคม ๒๔๘๕

น้องที่รักของพี่

พี่ขอบอกน้องว่า เดี่ยวนี้พี่เรียนดีขึ้นกว่าเดิมมาก
ครูของพี่ท่านตั้งใจสอนดีแท้ๆ คอยระวังให้นักเรียนเขียน
หนังสือตัวงามๆ เรียบร้อย และสะอาด

พี่คิดถึงน้องเสมอ ได้ส่งหว่าเล็กกับแหวนลงยามาฝาก
น้อง น้องต้องตั้งใจเรียนให้ดึ้นะ ปีหน้าจะได้เลื่อนชั้นขึ้นมา
เรียนประถมปีที่ ๔

ด้วยความรักและคิดถึง

ด.ญ. พยอม รัตนา

แบบฝึกหัด

เด็กชาย วัฒนา ปานวลัย นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔ โรงเรียนประชาบาล ตำบลขันเงิน อำเภอลี้สวน จังหวัดชุมพร ได้อ่านพบข้อความในหนังสือสมบัติผู้ดีว่า ๑. ไม่จามด้วยเสียงอันดัง หรือให้ประอะเบือน ให้เป็นที่รังเกียจ จึงอยากให้น้องซึ่งอยู่ที่บ้านตำบลปากน้ำ ได้จดจำข้อความดี ๆ นั้นไว้บ้าง จึงจดหมายบอกไป

สมมติให้นักเรียนเป็นเด็กชาย วัฒนา ปานวลัย เขียนจดหมายจากโรงเรียนไปถึงน้อง ลง วัน เดือน ปี ตามชอบใจ

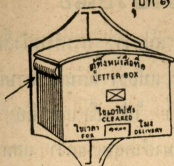

เด็กหญิง บัวศรี อุบลกุล นักเรียนโรงเรียนประชาบาล ตำบลหนองบัว อำเภอเมือง จังหวัดจันทบุรี เขียนจดหมายไปถึงพี่ชาย ที่เข้าไปเล่าเรียนในกรุงเทพฯ ใจความว่า เขา กำลังเล่าเรียนอยู่ในชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔ สอบซ่อมประจำภาคได้คะแนนถึงร้อยละ ๙๐ มีหวังว่าคงสอบไล่ได้

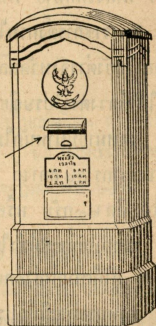
เขาคิดถึงพี่ชายเสมอ อยากได้หนังสือเรียนสำหรับชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕ มาอ่านบ้าง ขอให้พี่ช่วยหาซื้อส่งไปให้

สมมติให้นักเรียนเป็น เด็กหญิง บัวศรี อุบลกุล เขียนจดหมายถึงพี่ชาย ลงวัน เดือน ปี ตามชอบใจ

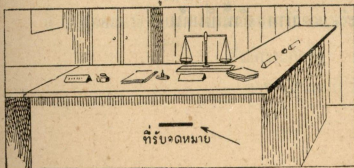
รูปที่ ๑

รูปที่ ๒

รูปที่ ๓

การไปรษณีย์

คำว่า “ไปรษณีย์” แปลว่า การส่งหนังสือ หรือการส่งสิ่งของ ไปรษณียบัตร แปลว่า แผ่นกระดาษแข็ง ที่เขียนจดหมายส่งไปทางไปรษณีย์ ไปรษณียากร คือ ดวงตราบอกราคา ถ้าส่งจดหมาย ภาษาอังกฤษเรียกว่า แสตมป์

ทางราชการตั้งกรมไปรษณีย์ขึ้น เพื่อรับส่งจดหมายและสิ่งของไปยังต่างจังหวัดและต่างประเทศ เรียกค่าไปรษณีย์ โดยให้ใช้ดวงตราไปรษณียากร มีอัตรากำหนดไว้ต่าง ๆ กัน

จดหมายมีน้ำหนักไม่เกิน ๒๐ กรัม ก็ให้ปิดดวงตราไปรษณียากร ๕๐ สตางค์ ถ้าจดหมายมีน้ำหนักเกิน ๒๐ กรัม ขึ้นไป คิด ๒๐ กรัม หรือเศษของ ๒๐ กรัมต่อ ๒๕ สตางค์

จดหมายที่จะให้ส่งไปโดยเร็ว เช่น ให้ส่งไปทางไปรษณีย์อากาศ ก็ให้เพิ่มค่าส่งอีกเท่าตัว

จดหมายที่จะให้มึ่ประกัน ไม่ให้สูญหาย ไปถึงผู้รับแน่ ๆ เรียกว่า จดหมายลงทะเบียน เพิ่มค่าส่งลงทะเบียนอีกฉบับละ ๑.๕๐ บาท ดังนี้ เป็นต้น

จดหมายระหว่างเพื่อน

การเขียนจดหมายถึงเพื่อนก็เหมือนดังเขียนถึงพี่น้อง ไม่
ต้องถือระเบียบแบบแผนมากนัก ถ้ายิ่งสนิทสนมกันมาก จะ
ใช้อย่างไรก็ได้

บ้านเลขที่ ๓๓ ตำบลท่าศาลา

จ.ว. นครศรีธรรมราช

วันที่ ๑๕ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๔๙๖

ถึงสำเร็จ เพื่อนรัก

ฉันต้องขอโทษจากเธอ หนังสือธรรมชาตวิทยา เล่ม ๔
กับหนังสืออุตสาหกรรมภายในประเทศ ที่ขอยืมมาวันก่อน
นั้น ฉันเกิดป่วยขึ้น จึงไม่อาจมาส่งคืนได้ในวันรุ่งขึ้น

บัดนี้ ฉันได้ให้คนนำหนังสือมาคืนพร้อมกับจดหมาย
นี้ ฉันค่อยสบายขึ้นแล้ว คิดว่าอีกสองวันคงมาเรียนได้

ด้วยความคิดถึง

เอก วัฒนนนท์

บ้านเลขที่ ๑๕ ตำบลสนามจันทร์

จังหวัดนครปฐม

วันที่ ๑๒ กันยายน พ.ศ. ๒๔๙๖

สุดา ที่รัก

ฉันมาถึงนครปฐมเมื่อวันที่ ๘ เดือนนี้ ได้ไปเที่ยวที่
องค์พระปฐมเจดีย์ ซึ่งกว้างขวาง และสูงประมาณ ๑๒๐
เมตร เขาเล่าว่า พระปฐมเจดีย์นี้เป็นเจดีย์องค์แรกที่สร้าง
ขึ้นในประเทศไทย จากสนามจันทร์เดินมาองค์พระปฐม-
เจดีย์ราวครึ่งชั่วโมง

ฉันจะพักอยู่ที่นั่นอีกหลายวัน ขอฝากความคิดถึงมาถึง
เธอด้วย

รักและคิดถึง

มาลี วิมลกุล

โรงเรียนประชาบาล ตำบลหัวตะพาน
อำเภอท่าศาลา จังหวัดนครศรีธรรมราช

วันที่ ๑๗ กันยายน พ.ศ. ๒๔๘๘

ก้านบัวมายัง นายแสง สุดสงวน

ฉันเสียใจและเศร้าโศกด้วยมาก ที่คุณย่าของเธอถึงแก่กรรม พวกเพื่อนนักเรียนในชั้นของเราต่างพูดถึงและเสียใจด้วยมาก เรายังนึกถึงความกรุณาของคุณย่าของเธอที่เคยให้ขนมแก่เรา เมื่อเราไปเที่ยวที่บ้านของเธอ

ขอแสดงความนับถือและคิดถึง

ชาญ แส่นยายง

แบบฝึกหัด

เด็กชาย ชาลี ชาญกุล นักเรียนชั้นประถมปีที่ ๔
โรงเรียนประชาบาล ตำบลหางดง กิ่งอำเภอหางดง จังหวัด
เชียงใหม่ ได้ขโมยหนังสือธรรมชาตวิทยาเล่ม ๔ ของเด็กชาย
ฝาง บุรพานนท์ ไปอ่านที่บ้าน บังเอิญวางไว้ นื่องหญิงคน
เล็กกำลังชน ได้ฉวยเอาไปดู หนังสือธรรมชาตวิทยาเล่ม ๔
เลขขาดไปหลายหน้า

เด็กชาย ชาลี ชาญกุล จึงเขียนจดหมายไปถึงเด็กชาย
ฝาง บุรพานนท์ กล่าวขอโทษและขอมขอใช้ให้ใหม่

สมมติให้นักเรียนเป็น เด็กชาย ชาลี ชาญกุล เขียน
จดหมายดังใจความข้างต้น ลงตำบลที่อยู่ ชื่อโรงเรียน และ
ลงวันที่ ๑๕ ตุลาคม พ.ศ. ๒๔๕๘

เด็กหญิง กัลยา งามยศ ได้ไปพักที่บ้านเลขที่ ๓๐๐ ตำบล
ปากน้ำ จังหวัดสมุทรปราการ ได้ไปเห็นพระสมุทรเจดีย์ ตั้งอยู่
ริมแม่น้ำ หน้าจังหวัดสมุทรปราการ มองเห็นสวยงาม สูงสง่า
ได้ถามผู้รับบอกว่า ได้สร้างมาตั้งแต่รัชกาลที่ ๓ กรุงเทพฯ ฯ แล้ว
ถึงเดือน ๑๑ มีงานนมัสการเป็นประจำปีมีผู้คนไปชุมนุมมากทุกปี

สมมติให้นักเรียนเป็นเด็กหญิง กัลยา งามยศ เขียน
จดหมายถึงเพื่อนชื่อเด็กหญิง วันทนี เพ็ญศรี

เด็กหญิง วันทนี อยู่บ้านเลขที่ ๗๗ ถนนสาร อำเภอ
ยานนาวา จังหวัดพระนคร ลงตำบลที่ไปพัก และลงวันที่ ๗
กันยายน พ.ศ. ๒๔๕๘ บอกเล่าเรื่องพระสมุทรเจดีย์นั้น ทำ
ของจำหน้าด้วย

เลขที่ ๒๓ ถนนรองเมือง ซอย ๓ พระนคร
วันที่ ๒๖ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๐๒

คุณสุมามาลย์ เพื่อนรัก

ฉันเขียนจดหมายมาอวยพรเธอ เนื่องในวันเกิดของเธอ
ฉันได้ส่งผ้าแพรตัดเสื้อสีนวล พร้อมด้วยจดหมายมากับผู้ถือ
หนังสือเพื่อเป็นของที่ระลึกอันเล็กน้อยสำหรับความรักของฉัน
ฉันเสียใจ มากที่ไม่สามารถมาในงานวันเกิดของเธอได้ เหมือน
เช่นปีก่อน ๆ เพราะเป็นวันสอบภาคปลาย เมื่อไปถึงบ้านต้อง
รีบเตรียมตัวสอบวันต่อไป ฉะนั้นขออวยพรด้วยความ
จริงใจ ให้เธอมีความสุขในวันเกิดนี้

จาก

ช่อทิพย์ ชูการบดี

สมมุติให้นักเรียนชายเป็นเด็กชายสุรพล รักสกุล และ
นักเรียนหญิง เป็นเด็กหญิงสุมามาลย์ รักสกุล เขียนจดหมาย
ตอบเด็กหญิงช่อทิพย์ ชูการบดี ว่าได้รับของแล้วและขอบใจ
พร้อมกับอวยพรให้เพื่อนสอบไล่ได้ ที่อยู่ วัน เดือน ปี เขียน
ตามความจริง ส่งทางไปรษณีย์

เขียนจดหมายแทนผู้ใหญ่

บิดามารดาและผู้ปกครอง มักชอบใช้ให้นักเรียนเขียนจดหมายแทนตัวท่าน นักเรียนจะต้องพยายามเขียนให้ได้เขียนให้ถูกต้องความต้องการของท่าน

จดหมายที่ท่านใช้ให้เขียนนี้ แบ่งเป็น ๒ ทางคือ ๑. เป็นจดหมายของผู้ใหญ่เอง ผู้ใหญ่ลงชื่อข้างท้ายจดหมาย ๒. เป็นจดหมายของนักเรียนเอง เขียนบอกข้อความแทนผู้ใหญ่ลงชื่อนักเรียนข้างท้ายจดหมาย จดหมายเช่นนี้ ถ้านักเรียนยังเด็กนัก ผู้ใหญ่ไม่ยอมให้ลงชื่อ เพราะเกรงจะไม่เชื่อถือกัน

จดหมายที่เป็นของผู้ใหญ่เอง ท่านใช้ให้นักเรียนเขียนมื่อย่มาก ทว่าใช้ให้เขียนนั้น โดยมากท่านบอกใจความย่อ ๆ ให้เท่านั้น นักเรียนจะต้องมาตกแต่งจดหมายให้เป็นรูปถูกต้องขึ้น เช่น คุณแม่ท่านบอกว่า ให้เขียนจดหมายบอกไปยังคุณป้าว่า เดี่ยวนี้คุณยาย (แม่ของแม่) บ๊วย ให้คุณป้า (พี่ของแม่) รีบลงมาเยี่ยม ฯลฯ

นักเรียนจะต้องลงมือเขียน ตำบลที่อยู่ และ วัน เดือน ปี ตามระเบียบของจดหมาย เมื่อถึงคำขึ้นต้น ต้องนึกถึงว่าควรใช้คำอบอุ่นอย่างไร คุณป้าเป็นพี่ของแม่ ฉะนั้นต้องใช้คำว่า “ท่านหรือเรียน” จึงจะเหมาะ คำลงท้ายก็อบอุ่นเช่นกัน ดังตัวอย่างต่อไปนี้

เลขที่ ๓๕ ตำบลหอรตันไชย อำเภอกรงเก่า
จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

วันที่ ๑๗ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๔๕๘

เรียนมายังคุณพี่

เดี๋ยวนี้คุณแม่กำลังป่วย ด้วยโรคชรา มีอาการทรง
และทรุดอยู่เสมอ ฉันได้หาแพทย์มาประจำเฝ้ารักษาอยู่แล้ว
อยากให้คุณพี่ขึ้นมาเยี่ยม คุณแม่ท่านเคยถามถึงคุณพี่ ว่า
เมื่อไรจะขึ้นมากรงเก่าบ้าง

ด้วยความเคารพอย่างสูง

ถนอม นิ่มนวล

อธิบาย จดหมายเช่นนี้ เท่ากับน้องเขียนถึงพี่

ถ้าคุณพ่อบอกว่า ให้เขียนจดหมายไปยังพระภิกษุ แสง
ธรรมวิริโย สมภารวัดชัยชนะสงคราม ว่าจะขอยืมเรือสำเภา
ไปท่องเที่ยว สัก ๓ วัน นักเรียนต้องเขียนแทนตัวท่านดังตัวอย่าง
ต่อไปนี้

หมู่ที่ ๒ ริมคลองตะเคียน ตำบลท้ายบ้าน

จังหวัดสมุทรปราการ

วันที่ ๑๕ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๔๕๘

นมัสการมายัง พระภิกษุ แสง ธรรมวิริโย

ผมมีธุระจำเป็น จะต้องรีบเข้าไปที่ท่องเที่ยว ตำบล
บางพลี ไปจัดการนวดข้าว ผมขอรบกวนท่าน ขอยืมเรือ
สำเภาไปใช้สัก ๓ วัน ถ้าท่านกรุณาให้ยืมได้ โปรดมอบเรือ
ให้กับบุตรชายของผม

ด้วยความเคารพอย่างสูง

สุก แสงผล

แบบฝึกหัด

บิดาของเด็กชาย ตัว ชมสี อยู่บ้านเลขที่ ๑๐ ตำบลถนน
รองเมือง ซอย ๑ อำเภอปทุมวัน จังหวัดพระนคร ต้องการขอยืม
สิ่งของ จากท่านพระภิกษุ แก้ว วินัยสุต วัดชัยชนะสงคราม
คือ เสื้อ ๓ ผืน หมอนอิง ๕ ลูก ขามใส่ข้าว ๑ โหล

บิดาของเด็กชายตัว ชมสี จึงสั่งให้เด็กชาย ตัว ชมสี
เขียนจดหมายให้ บิดาจะลงชื่อส่งไป

สมมติให้นักเรียนเป็นเด็กชาย ตัว ชมสี เขียนจดหมาย
ให้บิดาตั้งใจความข้างต้น ลงวันที่ ๕ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๔๕๘

มารดาของเด็กหญิง ลำอาง แววรรณ บ้านอยู่ตำบลบาง
พลี อำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ ต้องการจะบอกให้
พี่สาวชื่อ ถนอม ซึ่งไปอยู่ในพระนครทราบว่า ได้เก็บค่า
เช่านาของนางถนอมได้แล้ว ๘๐๐ บาท

มารดาของเด็กหญิง ลำอาง แววรรณ จึงสั่งให้เด็ก
หญิงลำอางเขียนจดหมายให้ มารดาจะลงชื่อส่งไป

สมมติให้นักเรียนเป็นเด็กหญิงลำอาง เขียนจดหมายให้
มารดา ตั้งใจความข้างต้น ลงวัน เดือน ปี ตามชอบใจ

สมมติว่า ขณะนี้ นักเรียนพักอยู่กับคุณยายในกรุงเทพฯ ๑
แต่คุณพ่อคุณแม่อยู่ต่างจังหวัด ปกติเมื่อคราวนี้คุณยายจะทำ
บุญบ้าน ฉะนั้นจึงให้นักเรียนเขียนจดหมายไปยังคุณพ่อคุณแม่
แจ้งให้ทราบว่า จะไม่ส่งนักเรียนกลับบ้าน แต่จะขอให้คุณพ่อ
และคุณแม่มากรุงเทพฯ ๑ เพื่อร่วมการทำบุญบ้านด้วย

ให้นักเรียนเขียนจดหมายให้คุณยาย ถึงคุณแม่ซึ่งอยู่บ้าน
พักศึกษาราชการจังหวัด อำเภอเมือง จังหวัดนครนายก ลงวันที่
วันนี้ ตำบลที่อยู่ตามที่แท้จริง

ตัวอย่างจดหมายแบบต่าง ๆ

(๑)

แต่งเป็นจดหมายถึงเพื่อน (เพศเดียวกัน) ฉบับหนึ่ง ลงวันที่สอบ สถานที่โรงเรียนที่เรียนอยู่ แจ้งให้ทราบว่า เมื่อเสร็จจากการสอบไล่ไปแล้ว ถ้าสอบได้ก็จะดีใจมาก และอยากเรียนต่อไปในโรงเรียนรัฐบาล ตามความเห็นว่ามีความเห็นชอบด้วยหรือไม่

ใช้ชื่อของลงในกระดาษคำตอบ จาหน้าของส่งด้วย

โรงเรียนเทศบาล ตำบลบ้านใน

อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรปราการ

วันที่ ๑๒ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๔๙๖

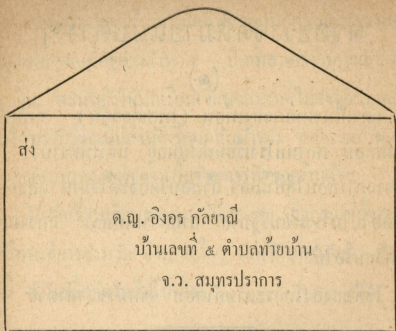
ถึง อิงอร กลัยณี

ขณะนี้ฉันกำลังสอบไล่ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔ อยู่ อีกสองวันก็จะสอบเสร็จ ถ้าฉันสอบได้ก็จะดีใจมาก และอยากเรียนต่อไปในชั้นมัธยม ของโรงเรียนรัฐบาล เช่น โรงเรียนสตรีประจำจังหวัดที่เธอเรียนอยู่

ฉะนั้น อยากขอความเห็นว่ามีที่ฉันเรียนต่อไป เธอจะมีความเห็นชอบด้วยหรือไม่ ขอให้ตอบจดหมายเพื่อทราบ

ด้วยความรักและคิดถึง

ค.ญ. สุดา วันทนี

(๒)

สมมติตัวนักเรียนป่วยเป็นไข้จับสั่น ไม่สามารถจะมา
เล่าเรียนได้ ให้ทำใบลาขอลาหยุดการเล่าเรียน ๓ วัน ส่ง
ทางไปรษณีย์ ถึงครูประจำชั้นของตน ลงตำบลและวันที่ตาม
ชอบใจ

๑๘๕ สามแยก ถนนเจริญกรุง
จังหวัดพระนคร

วันที่ ๒๑ ตุลาคม พ.ศ. ๒๔๘๘

ท่านนายจ้าง กรุณาพิจารณาประกอบปีที่ ๔ ก.

ผมป่วยเป็นไข้จับสัน มีอาการหนาว ๆ ร้อน ๆ และ
ปวดศีรษะด้วย ไม่สามารถจะมาเล่าเรียนได้ ผมขอความ
กรุณาขอลาหยุดการเล่าเรียน ๓ วัน นับตั้งแต่วันนี้เป็นต้นไป
เมื่อผมทุเลาแล้วจะมาเล่าเรียนตามเคย

ด้วยความเคารพเสมอ

ด.ช. สนิท สกลไทย

ส่ง กรุณาพิจารณาประกอบปีที่ ๔ ก. โรงเรียนดัดดรุณาการ ถนนตก พระนคร	แสดงปี

บ้านเลขที่ ๑๘ ถนนบำรุงเมือง

อ. บ่อมปราบ พระนคร

วันที่ ๓๑ มกราคม ๒๔๘๘

สว่าง บุญยิ่ง หลานรัก

บ้านของน้ำอยู่ในจุดยุทธศาสตร์ทางการให้น้ำอพยพ
ไปอยู่ที่อื่น น้ำเห็นบ้านของหลานอยู่ในที่ปลอดภัยและกว้าง
ขวาง ใครจะอพยพมาอาศัยอยู่ด้วย แต่ไม่ทราบว่าแม่ของ
หลานจะเต็มใจให้น้ำอพยพมาอาศัยหรือไม่ จึงจดหมายมา
ถามก่อน ถ้าแม่ของหลานไม่ขัดข้องแล้ว น้ำจะอพยพมา
โดยด่วน ขอให้ตอบจดหมายให้น้ำทราบด้วย

ขอความสวัสดิ์ถึงแม่หลาน

จำปา เชิญขวัญ

(๓)

สมมติให้ผู้สอบเป็น เด็ก..... (ตามเพศผู้สอบ)

สว่าง บุญยิ่ง นักเรียนโรงเรียนที่ตนเรียนอยู่ ตอบจดหมาย
ถึงนางจำปา เชิญขวัญ ว่า แม่ไม่ขัดข้องและยินดีต้อนรับน้ำ
ขณะนี้ได้เตรียมจัดบ้านไว้เรียบร้อยแล้ว จดหมายส่งทาง
ไปรษณีย์ ไม่ต้องใช้ซองจริงๆ

โรงเรียนวิทยาศาสตร์ ริมคลองพระโขนง

อ. พระโขนง จ.ว.พระนคร

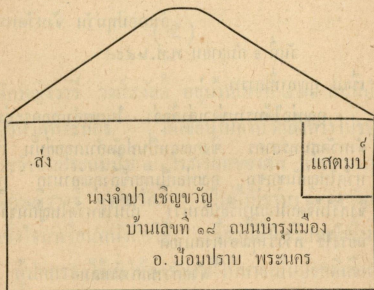
วันที่ ๓ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๔๘๘

เรียน คุณน้ำที่เคารพ

จดหมายของคุณน้ำ ลงวันที่ ๓๑ เดือนก่อน ความว่า
บ้านอยู่ในจุดยุทธศาสตร์ จะอพยพมาอยู่ด้วยคุณแม่นั้น ผม
และคุณแม่ได้ทราบแล้ว

คุณแม่ไม่ขัดข้อง และยินดีต้อนรับคุณน้ำ ขณะนี้ได้
เตรียมจัดบ้านไว้ให้เรียบร้อยแล้ว ขอเชิญมาโดยเร็ว
ด้วยความเคารพยิ่ง

ค.ช. สว่าง บุญยิ่ง

(๔)

นายสอน สีสั่งข์ อยู่บ้านเลขที่ ๑๕ ถนนรองเมือง ซอย ๒
อำเภอปทุมวัน จังหวัดพระนคร มีน้องชายคนหนึ่งชื่อนายสวน
เป็นปลัดอำเภออยู่ที่อำเภอกระทุ่มแบน จังหวัดสมุทรสาคร

นายสอน สีสั่งข์ ได้ทราบข่าวเล่าลือว่า ในเขตอำเภอ
กระทุ่มแบนเป็นไข้หวัดใหญ่กันชุกชุม เป็นทุกข์ถึงน้องชาย
จึงสั่งให้ นายสิน สีสั่งข์ ซึ่งเป็นบุตร เขียนจดหมายไปถึง
น้องชาย เพื่อขอทราบว่าเป็นความจริงหรืออย่างไร

สมมติให้นักเรียน เป็นนายสิน สีสั่งข์ เขียนจดหมายถึง
นายสวน สีสั่งข์ แทนบิดา ตามเรื่องข้างบนนี้ส่งทางไปรษณีย์

บ้านเลขที่ ๑๕ ถนนรองเมือง ซอย ๒

อำเภอปทุมวัน จังหวัดพระนคร

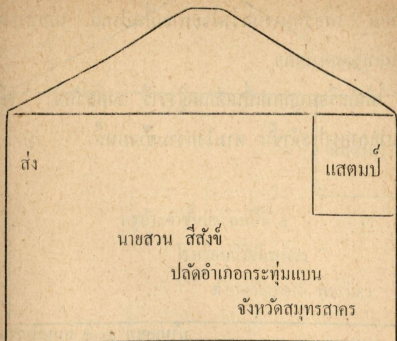
วันที่ ๕ กันยายน พ.ศ. ๒๔๕๗

เรียน คุณอาที่เคารพ

คุณพ่อได้ทราบข่าวเล่าลือว่า ในเขตอำเภอกระทุ่มแบน
จังหวัดสมุทรสาคร ซึ่งคุณอาเป็นปลัดอำเภออยู่นั้น เป็นไข้
หวัดใหญ่กันชุกชุม คุณพ่อเป็นทุกข์ถึงคุณอามาก คุณพ่อ
จึงสั่งให้จดหมายมาเรียนถามว่า เป็นไข้หวัดใหญ่กันจริงหรือ
อย่างไร หวังว่าคุณอาคงสบายดี

ด้วยความเคารพเสมอ

สิน สีสั่งข์

(๕)

เด็กหญิงวารี วงศ์สวัสดิ์ อยู่บ้านเลขที่ ๕๓๓ ถนนบำรุงเมือง จังหวัดพระนคร ได้เขียนใบลาป่วยส่งทางไปรษณีย์ถึงครูประจำชั้นประถมปีที่ ๔ โรงเรียนของตน มีใจความว่า

เด็กหญิงวารี วงศ์สวัสดิ์ เป็นไข้เข้ามา ๒-๓ วันแล้ว แต่พอแข็งแรงมาเรียนหนังสือได้ เดียวนี้ไข้กำเริบหนักขึ้นเดินไม่ไหว ผู้ปกครองได้สั่งให้ลาพักไข้ให้หายเป็นปกติเสียก่อน เพราะถ้าขึ้นเดิน เกรงว่าอาการจะกำเริบมากไป จึงขอลา

โรงเรียน เพื่อรักษาจนกว่าผีจะหายเป็นปกติ เมื่อหายแล้ว
จะมาเล่าเรียนตามเคย

ให้นักเรียนทุกคนเป็นเด็กหญิงวารี วงศ์สวัสดิ์ เขียน
จดหมายลาครูประจำชั้น ตามใจความข้างบนนี้

บ้านเลขที่ ๕๓๓ ถนนบำรุงเมือง
จังหวัดพระนคร

วันที่ ๑๔ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๔๕๗

เรียน คุณครูประจำชั้นประถมปีที่ ๔

ดิฉันเป็นผีที่เข้ามา ๒-๓ วันแล้ว แต่พอแจ้งใจมา

เรียนหนังสือได้ เดียวนี้กำลังรีบหนักขึ้น เดินไม่ไหว ผู้

ปกครองได้สั่งให้ลา รักษาผีให้หายเป็นปกติเสียก่อน

เพราะถ้าขึ้นเดินเกรงว่าอาการจะกำเริบมากไป

เหตุนี้ ดิฉันขอลาโรงเรียน เพื่อรักษาจนกว่าผีจะ
หายเป็นปกติ เมื่อหายแล้วจะมาเล่าเรียนตามเคย

ด้วยความเคารพอย่างสูง

ด.ญ. วารี วงศ์สวัสดิ์

ส่ง	แด่
กรุปรำจำขันประณมปีที่ ๔ โรงเรียนสิริจักรเพชร ตำบลวังบูรพา พระนคร	

(๖)

นายเจริญ สมชาติ บ้านเลขที่ ๑๕ ซ้ำ่งที่ว่าการกิ่งอำเภอ
 หนองแขม จังหวัดธนบุรี เป็นบิดาของเด็กชายสมบัติ (หรือ
 เด็กหญิงเจริญศรี) นักเรียนชั้นประถมปีที่ ๔ โรงเรียนพญาไท
 วิทยาการ ๑ (โรงเรียนราษฎร์) ตำบลพญาไท เลขที่ ๑๐๕ แขวง
 สะพานชมราช อำเภอดุสิต จังหวัดพระนคร

เมื่อวันสิ้นเดือนกุมภาพันธ์ ๒๔๙๑ บิดาฝากเงินไปให้
 ๑๕๐ บาท เพื่อเป็นค่าอาหาร ค่าเล่าเรียน และค่าใช้จ่ายสำหรับ
 เดือนมีนาคม ๒๕๙๑

สมมติให้นักเรียนเป็นเด็กชายสมบัติ (หรือเด็กหญิง
เจริญศรี) สมชาติ เขียนจดหมายตอบบิดาไปว่าได้รับเงิน ๑๕๐
บาทไว้แล้ว ได้ใช้เป็นค่าอาหาร ค่าเล่าเรียน ๑๒๐ บาท เหลือ
๓๐ บาท เอาไว้ซื้อเครื่องใช้ในการสอบไล่ กับบอกความทุกข์
สุขไปให้บิดาทราบด้วย

คำบลที่เขียนจดหมายใช้ที่โรงเรียน วัน เดือน ปี ใช้เอา
เองตามใจสมัคร

โรงเรียนพาณิชยการ

เลขที่ ๑๐๕ เจริญนคร

อำเภอคูสิต จังหวัดพระนคร

วันที่ ๑ มีนาคม พ.ศ. ๒๔๕๗

กราบเท้า คุณพ่อที่รักและเคารพอย่างสูง

ลูกได้รับเงิน ๑๕๐ บาท ที่ฝากไปให้แล้ว ขอขอบ
คุณอย่างยิ่ง ลูกได้จ่ายค่าอาหาร ค่าเล่าเรียน ประจำ
เดือนมีนาคม ไป ๑๒๐ บาท คงเหลือเงิน ๓๐ บาท พอ
ได้ซื้อเครื่องใช้ในการสอบได้ ลูกมีความสบายดี หวัง
ว่าจะสอบไล่ได้

ลูกคิดถึงคุณพ่อคุณแม่เสมอ

ด้วยความรักและเคารพอย่างสูง

ด.ช. สมบัติ สมชาติ

(๗)

นายสน รังงาม บ้านอยู่ข้างที่ว่าการอำเภอสามพราน
จังหวัดนครปฐม เป็นบิดาของ ด.ช. สนิ รังงาม เป็นนักเรียน
โรงเรียนเทศบาล ๔๐ (สวนลุมพินี) อำเภอปทุมวัน จังหวัด
พระนคร ได้ส่งเงินมาให้บุตรชาย ๓๐ บาท เพื่อซื้อเครื่องใช้
ในการสอบได้ และให้ซื้อเมล็ดพันธุ์ผักสำหรับปลูกในสวนครัว
ส่งไปให้ ๕ อย่างๆ ละ ๒ บาท

สมมติให้นักเรียนเป็น ด.ช. สนิ รังงาม (ถ้าเป็นหญิง
ให้พูดตามเพศของผู้สอบ) เขียนจดหมายตอบรับเงิน และ
แสดงความขอบคุณบิดา ที่ส่งเงินมาให้ทันเวลาซื้อเครื่องใช้
ในการสอบได้ ได้ซื้อเมล็ดพันธุ์ผักส่งทางพัสดุไปรษณีย์ ๕ อย่างๆ
ละ ๒ บาท ให้นักเรียนบอกชื่อเมล็ดพันธุ์ผักที่ส่งไปด้วย เมื่อ
เขียนเสร็จแล้วสอดซองส่งทางไปรษณีย์

ตำบลที่เขียนจดหมายลงที่โรงเรียนเทศบาล ๔๐ (สวน
ลุมพินี) วัน เดือน ปี ลงเอาเอง

(๖)

โรงเรียนเทศบาล ๔๐ (สวนลุมพินี)

อำเภอปทุมวัน จังหวัดพระนคร

วันที่ ๒๘ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๔๘๖

กราบเท้า คุณพ่อที่นับถือ

ผมได้รับเงิน ๓๐ บาท และคำสั่งให้ซื้อเมล็ดพันธุ์ผัก
สำหรับปลูกในสวนครัว ๕ อย่างแล้ว ขอขอบคุณอย่างสูง
เงินที่คุณพ่อส่งมานั้น ทันเวลาซื้อเครื่องใช้ในการสอบ
ได้ ซึ่งผมหวังว่าผมจะสอบได้

ผมได้ซื้อเมล็ดพันธุ์ผัก ๕ อย่างๆ ละ ๒ บาท คือ
ผักกาด ผักคะน้า ผักชี แตงกวา และพริก ส่งมาทาง
พัสดุไปรษณีย์แล้ว

ผมสบายดี คิดถึงคุณพ่อคุณแม่เสมอ

ด้วยความเคารพและรัก

สิน รักงาม

(๘)

เด็กชายเล็ก รักเมืองไทย ซึ่งอยู่กับบิดา บ้านเลขที่ ๔๓๒ ถนนราชดำเนินกลาง เขียนจดหมายถึงพี่ชายชื่อนายน้อย รักเมืองไทย ซึ่งเวลานี้เป็นนักเรียนอยู่ที่โรงเรียนมหาวิทยาลัยราชวุธสงขลา มีใจความว่า

เวลานี้เด็กชายเล็กกำลังเรียนอยู่ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔ จะสอบไล่ในต้นเดือนมีนาคม สกนนี้ หวังว่าคงสอบไล่ได้ เพราะสอบซ่อมประจำเดือนเคยสอบได้ที่ ๑ เสมอทุกเดือน ทั้งครูก็ตั้งใจสอนดีมาก ในคราวสอบไล่ ถ้าสอบได้คะแนนดีจะได้ทุนเล่าเรียนชั้นสูงๆในปีต่อไปด้วย

บิดาได้สั่งให้เขียนมาตักเตือนนายน้อยว่า ให้นายน้อยตั้งใจเล่าเรียนจนสอบไล่ได้สมความมุ่งหมาย ปีหน้าจะได้ขึ้นมาเรียนด้วยกัน กับเด็กชายเล็กที่กรุงเทพฯ และบอกข่าวทางบ้านว่า บิดามารดาและญาติอื่นๆสบายทุกคน

(วัน เดือน ปี ให้ลงวันที่สอบไล่ ถ้าผู้สอบเป็นนักเรียนหญิง ให้เปลี่ยนเด็กชายเล็ก รักเมืองไทย เป็นเด็กหญิงเล็ก รักเมืองไทย และนายน้อย รักเมืองไทย เป็นนางสาวน้อย รักเมืองไทย)

บ้านเลขที่ ๔๓๒ ถนนราชดำเนินกลาง

จังหวัดพระนคร

วันที่ ๒๐ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๔๘๖

พี่น้อย

เวลาน้องกำลังเรียนอยู่ชั้นประถมปีที่ ๔ จะสอบได้
ในต้นเดือนมีนาคม สกน น้องหวังว่าคงสอบได้ได้ เพราะ
สอบซ่อมประจำเดือน เลขสอบได้ที่ ๑ เสมอทุกเดือน ทั้ง
ครูก็ตั้งใจสอนดีมาก ในคราวสอบได้ ถ้าสอบได้คะแนนดี
จะได้ทุนเล่าเรียนชั้นสูงในปีต่อไปด้วย

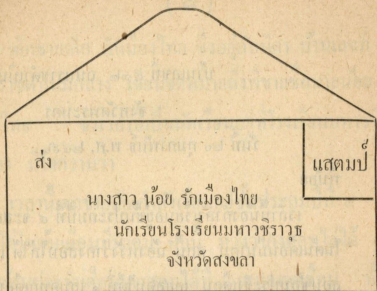
คุณพ่อได้สั่งให้เขียนเตือนพี่ว่า ให้ตั้งใจเล่าเรียนจน
สอบได้ได้ตามความมุ่งหมาย แล้วบ่นหนักจะได้ขึ้นมาเรียน
ด้วยกันกับน้องที่กรุงเทพฯ

คุณพ่อคุณแม่และญาติต่างสบายดีทุกคน

ด้วยความรักและคิดถึงเสมอ

ด.ญ. เล็ก รักเมืองไทย

(๙)

นายสมาน เรื่องวิทย์ อยู่ตำบลบ้านแพน หมู่ที่ ๓
อำเภอเสนา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ได้มีจดหมายถึงนาย
สมัคร เรื่องวิทย์ ผู้น้อง ซึ่งอาศัยอยู่กับลุงบ้านเลขที่ ๑๒๗ ตำบล
บางลำพู จังหวัดพระนคร ถาถึงการเล่าเรียนและทุกข์สุข
ของน้องชาย

สมมติให้นักเรียนเป็นเด็กชาย สมัคร เรื่องวิทย์ เขียน
จดหมายตอบพี่ชายไปว่า เวลานี้กำลังสอบไล่ชั้นประถมปีที่ ๔
หวังว่าคงสอบไล่ได้อย่างแน่นอน เพราะวิชาที่สอบไปแล้ว ทำ
ได้ดีแทบทุกอย่าง เวลานี้มีความสุขสบายดี โรงเรียนปิดภาค

เรียน ตั้งใจจะลาคุณขึ้นไปเยี่ยมพี่ชาย และญาติอื่นๆ โดยทั่ว
 กัน ขอให้พี่ชายบอกข่าวให้ญาติคนอื่นๆ ทราบด้วย

(วัน เดือน ปี ในจดหมาย ให้ลงวันที่สอบได้) ถ้าผู้สอบ
 เป็นหญิง ให้เปลี่ยนเด็กชาย สมักร เป็น เด็กหญิง สมักร

บ้านเลขที่ ๑๒๓ ตำบลบางลำพู

จังหวัดพระนคร

วันที่ ๑๕ มีนาคม พ.ศ. ๒๔๘๖

คำนำมายัง คุณพี่ที่รัก

เวลานี้ผมกำลังสอบไล่ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔ หวังว่าจะ
 สอบไล่ได้อย่างแน่นอน เพราะวิชาที่เข้าสอบมาแล้ว ทำ
 ได้ดีแทบทุกอย่าง

เวลานี้ผมสุขสบายดี เมื่อโรงเรียนปิดภาคเรียน จะลา
 คุณลุงขึ้นไปหาคุณพี่ และเยี่ยมญาติโดยทั่วกัน ขอให้ช่วย
 บอกญาติด้วยว่า ผมจะมาเยี่ยม

ด้วยความเคารพและกิดถึง

ค.ช. สมักร เรื่องวิทย์

เฉลยข้อสอบไล่ประโยคประถมบริบูรณ์

วิชาจดหมาย กะแนนเต็ม ๒๐ เวลา ๔๐ นาที

(พ.ศ. ๒๔๕๖)

เด็กชายหมั่น วิชาเขียว เป็นนักเรียนอยู่ในโรงเรียน
เขียนจดหมายถึงบิดาชื่อ นายหมั่น บ้านเลขที่ ๑๐ ถนนพญาไท
จังหวัดพระนคร เมื่อวันที่.....เดือน.....พ.ศ. ๒๔๕๖

ว่านายหมั่น คงจะมีความยินดี ที่เด็กชาย หมั่น มีความ
รู้มากขึ้น จนได้เลื่อนชั้นไปเรียนชั้นสูง ใช่แต่เท่านั้น เด็กชาย
หมั่น ยังได้รับรางวัลที่ ๒ ในวิชาภาษาไทยอีก ทั้งนี้เพราะครู
ประจำชั้นของเด็กชาย หมั่น ตั้งใจสอนจริงๆ เด็กชาย หมั่น ก็ตั้งใจ
เล่าเรียน เพื่อให้สมกับความตั้งใจของนายหมั่น และหวังว่า
นายหมั่นคงจะดีใจมาก ที่เด็กชายหมั่นได้รับความรู้เร็วถึงเพียงนี้
สมมติให้นักเรียนเป็นเด็กชายหมั่น เขียนจดหมายถึง
นายหมั่น ส่งทางไปรษณีย์

(ที่เว้นไว้ ให้นักเรียนเขียนเอาเองในวันสอบ)

โรงเรียนสตรีจักรเพชร ตำบลวังบูรพา
จังหวัดพระนคร

วันที่ ๑๕ มีนาคม พ.ศ. ๒๔๙๖

กราบแท้มายัง คุณพ่อที่นับถือ

คุณพ่อคงจะมีความยินดี ที่ผมมีความรู้มากขึ้น จน
ได้เลื่อนชั้นไปเรียนในชั้นสูง ใช่แต่เท่านั้น ผมยังได้รับ
รางวัลที่ ๒ ในวิชาภาษาไทยอีก ทั้งนี้เพราะครูประจำชั้น
ของผมตั้งใจสอนจริง ๆ ผมก็ตั้งใจเล่าเรียน เพื่อให้สมกับ
ความตั้งใจของคุณพ่อ

หวังว่าคุณพ่อคงจะดีใจมาก ที่ผมได้รับความรู้เร็วถึง
เพียงนี้

ด้วยความเคารพและรักมาก

ด.ช. หมั่น วิชาเชียว

อธิบาย เราต้องตอบข้อสอบได้ ด้วยการเขียนแต่ง
จดหมายให้ได้อใจความครบถ้วนดังข้างต้นนี้

จำหน่ายซองส่งทางไปรษณีย์

ส่ง	แด่
นายมัน วิสาเขียว บ้านเลขที่ ๑๐ ถนนพญาไท จังหวัดพระนคร	

(พ.ศ. ๒๔๙๗)

ให้นักเรียนเขียนจดหมายถึงผู้ปกครอง เล่าถึงการสอบได้
 ของนักเรียนว่า คงจะสอบได้แน่ และไม่ต้องให้ผู้ปกครองเป็น
 ห่วง เพราะตัวของนักเรียนได้คะแนนดีตลอดเวลาที่เรียนมา
 และถ้านักเรียนจบชั้นประถมปีที่ ๔ แล้ว นักเรียนจะขอผู้
 ปกครองเรียนต่อในชั้นมัธยม และนักเรียนจะตั้งใจเรียนโดยไม่
 ให้เสียเวลาและเงินทอง

ถ้าผู้ปกครองขัดข้องหรือยินยอม ขอได้ตอบให้ทราบด้วย
 ให้นักเรียนเขียนที่โรงเรียนลงวันที่สอบ แล้วศิของปิดแสตมป์
 ตามอัตราที่ถูกต้อง

โรงเรียนอนุบาลชลบุรี

จังหวัดชลบุรี

๒๐ มีนาคม ๒๔๕๗

กราบเท้า คุณพ่อที่นับถือ

การสอบไล่ชั้นประถมบริบูรณ์ของลูกเสร็จสิ้นลงแล้ว
เมื่อวันที่ ๑๘ มีนาคม สกน ลูกสอบไล่ได้แน่ ขอคุณพ่อ
อย่าได้เป็นห่วง เพราะเวลาเรียนลูกก็ได้คะแนนดีตลอดมา
เวลาสอบไล่ก็ทำได้ดีทุกวิชา

ลูกอยากจะขอความกรุณาคุณพ่อสักอย่างหนึ่ง ก็
เมื่อลูกสอบไล่ได้ชั้นประถมปีที่ ๔ แล้ว ลูกอยากจะขอ
อนุญาตเข้าเรียนในชั้นมัธยมต้นต่อไป ถ้าคุณพ่อจะขัดข้อง
หรือยินยอมขอได้ตอบให้ลูกทราบด้วย

ด้วยความเคารพข่ง

ด.ช. สนั่น เรืองวิทยา

อธิบาย ตามข้อสอบไม่ได้กำหนดให้เป็นเด็กหญิงหรือ
เด็กชาย ดังนั้นถ้าผู้สอบเป็นหญิง ก็ใช้ว่า ค.ญ. ถ้าเป็นชายก็ใช้
ว่า ค.ช. ตามความเป็นจริง แต่ข้อสอบกำหนดให้ตีช่อง และ
ปิดแสดงป้ตามอัตราที่ถูกต้อง จึงต้องตีแบบช่องและจำหน้าช่อง
ดังต่อไปนี้

ส่ง	๒๕ สตางค์
คุณสุกิจ เรื่องวิชา เลขที่ ๒๔ หลังตลาดศรีราชา อำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี	

(พ.ศ. ๒๔๙๘)

ให้นักเรียนเขียนจดหมายถึงบิดา ชื่อ นายแสวง รักเรียน
 อยู่บ้านเลขที่ ๑๓๐ ตำบลหัวแหลม อำเภอรุ่งเก่า จังหวัด
 พระนครศรีอยุธยา ลงวันที่ ๒๕ เมษายน ๒๔๙๘ ความว่า
 มีความประสงค์จะเรียนต่อในชั้นมัธยมของโรงเรียนรัฐบาล และ
 ได้ไปสมัครสอบคัดเลือกได้แล้วที่โรงเรียนศรีอยุธยา เมื่อวันที่
 ๒ เมษายน ๒๔๙๘ นักเรียนเข้าใหม่จะต้องเสียเงินค่าบำรุง
 โรงเรียน ค่าบำรุงกีฬา และค่าห้องสมุด เป็นจำนวนเงิน ๑๐๐
 บาท จึงขอให้บิดาส่งเงินมาให้เพื่อเป็นค่าใช้จ่าย

นักเรียนหญิงให้เป็นเด็กหญิง นักเรียนชายให้เป็นเด็กชาย
 เขียนจดหมายที่โรงเรียนของนักเรียนที่เรียนอยู่ปัจจุบันนี้ ส่งทาง
 ไปรษณีย์

โรงเรียนสวนหลวง ตำบลวังใหม่

พระนคร

๒๕ เมษายน ๒๔๙๕

กราบเท้า คุณพ่อที่นับถือ

เมื่อลูกสอบไล่ชั้นประถมปีที่ ๔ ได้แล้ว ลูกอยากจะ
เรียนต่อในชั้นมัธยมของโรงเรียนรัฐบาล ลูกจึงไปสมัครสอบ
คัดเลือกที่โรงเรียนศรีอยุธยา เมื่อวันที่ ๒ เมษายน สกน
ต่อมาปรากฏว่า ลูกสอบคัดเลือกได้

ตามระเบียบของโรงเรียนนี้ นักเรียนเข้าใหม่จะต้องเสีย
เงินค่าบำรุงโรงเรียน ค่าบำรุงกีฬา และค่าห้องสมุด เป็น
จำนวนเงิน ๓๐๐ บาท ลูกขอความกรุณาคุณพ่อขอให้ส่งเงิน
มาให้เพื่อเป็นค่าใช้จ่ายในเร็ววัน

ด้วยความนับถืออย่างยิ่ง

ด.ช. วิทย์ รักเรียน

อธิบาย ตามข้อสอบไม่ได้กำหนด ชื่อ และโรงเรียนให้
โดยเฉพาะ แต่กำหนดว่า ถ้าเป็นหญิงให้ใช้ว่า ค.ญ. ถ้าเป็น
ชายให้ใช้ว่า ค.ช. ส่วนนามสกุลต้องใช้ “รักเรียน” ตามที่
กำหนดให้ส่งทางไปรษณีย์ จะต้องมีซองหรือถ้าไม่มีก็ต้องติดขึ้น
จะต้องปิดดวงตราไปรษณีย์เท่าไร ต้องบอกไว้ด้วยตัวเลขดังนี้

ส่ง	๒๕ สตางค์
นางสาว รักเรียน ๑๓๐ ตำบลหัวแหลม อำเภอกรุงเก่า จังหวัดพระนครศรีอยุธยา	

พิมพ์ที่ห้องหุ่นส่วนสำเนาอุทิศสมุดคลังไทยวัฒนาพานิช (แผนกการพิมพ์)
เลขที่ ๘๙๑ ถนนพระราม๑ อำเภอปทุมวัน ทรนคร
บุญทรง ต. สุวรรณ ผู้พิมพ์โฆษณา ๒๕๐๒

แบบเรียนสำหรับชั้นประถมปีที่ 4

เลขคณิต เล่ม 4	ขุนประสงก์จรรยา	4.50
เลขคณิต	โชค สุกันชนวนิช	3.50
หน้าที่พลเมือง	เอื้อ บุษปะเกษ หงสกุล, เจริญ ไชยชนะ	4.50
ศีลธรรม	เอื้อ บุษปะเกษ หงสกุล, เจริญ ไชยชนะ	3.50
ธรรมชาติศึกษา	วิรุฬห์ สุวรรณกิตติ	4.50
สุขศึกษา	จำลอง สง่ามั่งคั่ง	4.50
ภูมิศาสตร์—ประวัติศาสตร์	จำลอง สง่ามั่งคั่ง	3.50
วาดเขียน	ศิริเดช, วิจิตร, ณรงค์	2.20
ศิลปศึกษา เล่ม 1 การวาดและการระบายสี	ชวลิต ดาบแก้ว	2.50
ศิลปศึกษา เล่ม 2 ศิลปปฏิบัติและงานกระดาษ	ชวลิต ดาบแก้ว	2.30
แบบสอนแต่งความ (สำหรับครู)	ขุนสัมฤทธิ์วรรณการ	4.00
แต่งจดหมาย	ขุนสุนทรภายิต	2.00
อนุภาษาดชั้นตรี	ประยงค์ ถ่องคิกิจการ	2.80
ลูกเสือตรี	ชุนห์ อรุณโรจน์	3.00
แบบฝึกหัดคัดหนังสือไทย	ขุนสัมฤทธิ์วรรณการ	1.80
แบบฝึกหัดคัดลายมืออังกฤษ	ชวลิต ดาบแก้ว	1.80
สมุดบันทึกการช่วยเหลือ		1.00
แบบฝึกหัดฉลุไม้	ชวลิต ดาบแก้ว	3.50
ประมวลวิชา (รวมวิชา)	อุดม ติระนระต, ประจิม กมลศิลป์	6.00
อนุภาษาดชั้นตรี	แสงทอง วรรณพิบูลย์	2.30
สมุดหัดเขียนแผนที่	พูนพล อาสนจินดา	
แผนที่ภูมิศาสตร์	พูนพล อาสนจินดา	5.00
คู่มือสังข์ทองตอนตีกลี	ประจิม กมลศิลป์	3.00
I Speak English Book 6		6.50
My English Primer Book 4		8.00
สมุดทำบัญชี	ขุนสัมฤทธิ์วรรณการ	
สมุดบันทึกความดีความชอบของลูกเสือ		2.00

นักเรียนคนใดสนใจ โปรดส่งเงินส่งซื้อได้ที่

ไทยวัฒนาพานิช 599 ถนนไมตรีจิต พระนคร

กรุณาเขียนชื่อ และที่อยู่ให้ชัดเจน

